Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII No. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го КВІТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 23, 1981 No. 76. VOL. LXXXVIII

ЯКІВ СУСЛЕНСЬКИЙ ДОПОВІДАВ У ЧІКАҐО

Чікаґо (В.М.).— Своє турне з доповідями по Америці й Канаді розпочав ізраїльський активіст і промотор жидівсько-українських зв'язків Яків Сусленський успішним виступом в Чікаґо, в неділю, 12-го квітня. На доповідь, що відбулася в залі катедрального православного собору Св.Володимира, прибуло понад 150 осіб, а її спонзорував місцевий осередок Українського Демократичного Руху. Зрамени УДР відкрив зустріч Олексій Коновал, вітаючи при тому недавних відвідувачів у Ізраїлі, а саме—д-ра Мирона Куропася та Любу Толочко—Маркевич. Обоє відбули недавно поїздку разом з адвокатом Юліяном Кулясом і представниками інших етнічних груп з Чікаґо до Ізраїля на запрошення урядових кіл, і про це коротко звітували на вступі цього зібрання. Присутнім також був жидівсько-американський діяч Дейвид Рот, голова Міжетнічної Ради співпраці в Чікаґо.

Доповідача представив д-р М.Куропась, повідомивши, що запізнався з Я. Сусленським в Ізраїлі, де переконався, що він та інші ізраїльтяни, що зактивізувалися спершу в Громадському Комітеті єврейсько-української співпраці, а тепер заснували Товариство Єврейсько-Українських зв'язків, заслуговують на увагу та підтримку з боку української громадськости.

Я.Сусленський говорив англійською мовою, бо хоч розуміє цілком українську мову, але не висловлюється нею вільно (він народився і жив якийсь час на Україні).

Яків Сусленський виробив собі правильне розуміння української проблематики в СССР і за кордоном. Він разом з іншими жидами з України ствердив, що найвищий час переоцінити серед обидвох народів обопільне ставлення до себе. Він перебув сім років свого ув'язнення з українськими політичними в'язнями: націоналістами і демократами в совєтських таборах праці. Саме серед українців він знайшов і найкращих особистих приятелів, як також осіб, що ставилися з симпатією до жидівської ситуації в СССР. Між в'язнями обидвох народів була завжди солідарність і співпраця. Не раз українці виступали фізично на захист жидів, загрожених побутовими кримінальниками чи російськими шовіністами. Обидва народи змагають до визволення: українці на своїй землі—за створення власної незалежної держави, а жиди—за визнання їхніх прав і на вільне життя там, де жили століттями їхні предки, і на право еміґрувати до Ізраїля.

Існує потреба нав'язати тісніші зв'язки між жидами в Ізраїлі і у світі та українцями у вільному світі. Засноване Товариство Єврейсько-Українських зв'язків у Ізраїлі саме це й поставило собі за мету. Такі групи—Товариства повинні постати й серед українців у різних країнах. Виступи Я.Сусленського на північно-американському континенті яскраво і мали б довести до цього. Доповідач відповідав на ряд питань з залі. Виступав також Дейвид Рот, обмежуючись справами зв'язків між американськими жидами й українцями.

Після доповіді, у приватному помешканні д-ра Куропася, відбулося прийняття з участю українських і жидівських активістів в Чікаґо. Серед гостей були теж: Ен Гіллен, відома діячка в ділянці оборони прав людини, консул Ізраїля Моше Гільбоа, Вілліям Монат, президент університету Північного Іллиной, кілька професорів та студентів цього університету.

Під час наступних трьох днів Я.Сусленський відбув ряд розмов з представниками жидівсько-американських організацій в Чікаґо, мав інтерв'ю з пресою тощо.

Оборонці Демянюка домагаються уневажнення розправи

Клівленд, Огайо. — Місцева газета „Клівленд Пресс" помістила у числі з 15-го квітня ц.р., довшу інформацію про те, що оборонці Івана Демянюка, якому прокуратура закидає кривоприсягу і співпрацю з німецькими нацистами під час Другої світової війни, а зокрема послугу при винищуванні жидівського населення в концтаборі Треблінка в Польщі, внесли петицію до окружного федерального суду про уневажнення процесу над їхнім клієнтом.

Адвокати Джан В. Мартин і Спірос Е. Гонакіс заявили у федеральному суді, що вони про свідчення п'ятьох совєтських громадян і свідка з Трембліньки, який вижив концтабір і тепер перебуває в Австралії, вони довідались тільки по закінченні процесу.

П'ятьтижневий процес над Іваном Демянюком закінчився, як відомо, 11-го березня, а суддя Френк Баттісті має проголосити вирок при кінці квітня. Прокуратор Норман А. Московіц скривав перед оборонцями зізнання совєтських свідків і не йшов з ними на відкритий процес, але натомість вже після закінчення процесу, аж 27-го березня, він переслав ці зізнання до адвоката Мартіна кажучи, що копію цього документу він переслав також судді Баттісті.

Один із совєтських свідків сказав, що він пізнав Демянюка з місцевости Травніки в Польщі. Свідки ідентифікували Демянюка з фотографії, яка, до речі, була надіслана совєтами на адресу Департаменту справедливости у Вашінґтоні з дописокою, що цю фотографію було зроблено під час Другої світової війни. Прокуратор Московіц уважає, що ці свідчення ще більше обтяжують Демянюка.

Українська сторона переконана, що Совєтський Союз, зглядно його органи безпеки (КҐБ) подбали про надіслання додаткових обтяжуючих документів на руки прокуратора, побоюючись, щоб розправа над Демянюком не „вихопилась" їм з рук, тим більше, що Демянюк прилюдно виявляв совєтські злочини на процесі, включно з головною облогою України Москвою в 1932-33 роках.

Вийшла книжка про Давида Ойстраха

Єрусалим, Ізраїль. — Тут у видавництві „Тарбут" вийшла російською мовою книжка Якова Сорокера „Давид Ойстрах".

Автор її був учнем, а потім і приятелем Давида Ойстраха, одного з найвизначніших скрипалів, педагогів і музичних діячів, і за опінією багатьох знавців — одного з найбільших музиків світу. Людям, які знали тільки „офіційного" Ойстраха, він здавався „пестунчиком долі", зразком тієї блискучої кар'єри, яку в совєтських умовах тільки й може зробити людина жидівського походження. Лише дуже близькі люди знали, яким тяжким і болісним був шлях Ойстраха; скільки праці, впертости, обережности, дипломатичної спритности потрібно було йому, щоб досягти високого становища і втриматися на Олімпі.

Книжка Я. Сорокера, базована на щоденниках автора, записах розмов, листах, на приватних фотографіях тощо, знайомить читача з внутрішнім світом мистця.

В книжці 220 стор. і 10 світлин, які раніше не публікувалися. Цю книжку можна набути в одній з крамниць російських книжок в Ізраїлі або у автора, приславши чека на 45 шекелів або на 6 американських дол. на адресу: Yacov Soroker, Ramot 37/41, Jerusalem, 97725, Israel.

ҐЕЙҐ ФОРМУЛЮЄ ПОЛІТИКУ ОБОРОНИ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Вашінґтон. — „Людські права є не тільки пов'язані з нашими національними інтересами, вони є інтеґральною частиною американського поступування — вдома і за кордоном", — сказав державний секретар Александер Ґейґ у свому політичному виступі на форумі Трилатеральної комісії у Вашінґтоні, 31-го березня ц.р. Його промову, яка мала довірочний характер, щойно пізніше передано американським засобам масової інформації. Цілий виступ був посвячений всебічному розглядові проблеми оборони прав людини в політиці теперішнього американського уряду президента Роналда Реґена.

„Від самого початку свого існування ЗСА захищали життя і свободу, а не тільки пошуки щастя", — сказав Ґейґ. Він сформулював цілу проблематику людських прав у чотирьох точках: а) наскільки пошана людських прав в інших країнах пов'язана зі захистом американських інтересів, б) як американська світова політика віддзеркалює американську увагу до людських прав, в) як ця країна і її уряд мають поступати у відношенні до держав, які топчуть людські права, ґ) що має політика ЗСА робити в світі, щоб зміцнювати пошану до прав людини.

Пошана й захист прав людини у світі це не лише частина американської світової політики, але також невід'ємна частина основних вартостей, на яких ця країна збудована. ЗСА не можуть світ перебудовувати на свій лад, ані не хочуть змагати до цього. Але вони хочуть, щоб кожен нарід міг користуватися свободою. Йдеться про пошанування національних прав кожного народу, тобто про захист тих народів, яких позбавлено „національних прав при помочі агресії; це є міжнародною проблемою вже впродовж довшого часу".

Кожен нарід створив свої форми життя і „нашим прагненням є, щоб кожен нарід міг користатися благами свободи, так як користаємося ми. Совєтський Союз і його алянти — тобто країни, які відкидають американське розуміння людських прав — продовжують розбудовувати свою мілітарну силу і виглядає, що вони схильні щораз більше уживати зброї для осягнення своїх цілей. Наш спротив тій агресії і наша допомога її жертвам є обороною людських прав і та творить основу нашої закордонної політики і наших національних інтересів" — сказав Ґейґ.

В обороні прав людини політика ЗСА „мусить розрізняти між так званими тоталітарними і авторитарними режимами. Тоталітарний модель накидає свою волю на всі аспекти життя громадян. Тоталітарні режими нетолерантні вдома і за кордоном, вони на ділі ворожі до всього, що репрезентуємо ми і ідеологічно протиставні політичним змінам. Авторитарний режим застерігає за собою абсолютний авторитет тільки в деяких суттєвих ділянках."

Ті засадничі різниці мусить узгляднювати американська політика у свому практичному поступуванні, ствердив Ґейґ.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ БОРОНИТИ ШУХЕВИЧА

Париж, Франція. — Тут, у тижневику „Українське Слово", з неділі 12-го квітня, було надруковано листа молодого французького громадянина Михайла Підсадного, який висловив бажання помінятися місцями з Юрком Шухевичем, ув'язненим вже майже тридцять років у СССР, сином головного командира УПА Тараса Чупринки — Романа Шухевича. На цей лист М.Підсадний дістав листа від президента Европейського Парламенту у цій болючій справі. Обидва вимовні документи передруковуємо тут повністю.

„З уваги на те, що деякі українські кола у Франції намагаються перебрати на себе провід в акції, яку я почав в обороні Юрка Шухевича, я мусів, на жаль, покинути надію на отримання одноголосної підтримки в цій акції всіх українців, не зважаючи на їхні ідеології й організаційну приналежність. Виявляється, що для декого доля Ю. Шухевича є другорядна; важніша реклама, яку можна собі зробити, навіть якщо це йде на шкоду веденої акції.

Від часу моєї пресової конференції, відбутої 2-го січня 1981 року, де я твердив, що не припиню акції, доки не отримаю відповіді від французького міністерства зовнішніх справ, я звернувся з заявою, що я готовий бути виміняний за Ю.Шухевича, до численних достойників, яких я просив стати в його обороні, звертаючись до французького уряду. Через СКВУ ці самі старання були зроблені відносно українських організацій у вільному світі.

До сьогодні позитивні відповіді я отримав від таких французьких чинників: новообраного паризького Архиєпископа Ж.-М Люстіґера і його попередника Кардинала Ф.Марті; Комісії Прав Людини в сенаті і від понад 20 депутатів (в тому від президента парляменту Шабан Дельмаса і голів всіх парляментних груп, за винятком комуністичної (не погоджуючись з оправданням французькою компартією совєтського нападу на Афганістан та топтання людських прав в СССР, до комуністичних депутатів я не звертався); від депутата Гастона Дефера що відповів в імені всісі соціялістичної парляментарної групи. Також Міжнародна Амнестія, хоч вона не є прихильна до виміни, але все таки на прохання деяких депутатів збільшила старання в обороні Ю. Шухевича. Деякі депутати звернулися безпосередньо до совєтської амбасади.

Наплив всіх тих інтервенціювань з боку французів і українців до французького міністерства зовнішніх справ спонукав його на відповідь, яка дає надію, що французький уряд стане в обороні Ю.Шухевича. В листі від згаданого міністерства пишеться: 'Цей проєкт (виміна) виглядає тяжким до здійснення і — яку б критику ми не робили на карне судочинство одної країни — він не відповідає загальній практиці таких старань. Все таки французький уряд бути намагатиметься у відповідний час пригадати

(Закінчення на стор. 3)

В Америці

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД запропонував Адміністрації президента Роналда Реґена компромісовий плян добровільної знижки японського експорту автомобілів до З'єднаних Стейтів Америки на приблизно 120,000 автомобілів в 1981 році. Речники японської індустрії заявили, що вони в будучому перевіряють плян експорту японських автомобілів до ЗСА і може в 1982 році вдасться піднести це число до принаймні 200,000 одиниць. Американський Федеральний Уряд дуже задоволений японським потягненням, бо це значно облегшить кризу американської автомобільної індустрії і збільшить продаж автомобілів американського випуску.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН, виступаючи на бенкеті влаштованому республіканцями в Клейтоні, Мізурі на честь місцевого діяча і філантропа Джана М. Оліна, заявив, що політика теперішньої Адміністрації президента Роналда Реґена у відношенні до Совєтського Союзу йде у правильному напрямі і її треба підтримувати за всяку ціну. „Ми повинні бути мілітарно сильними і вести тверду дипломатичну політику". — заявив Ніксон підкреслюючи, що інакшим способом З'єднані Стейти Америки і їхні альянти не добються успіхів, бо деякі держави, зокрема тоталітарні, зле інтерпретують поблажливу політику Заходу і дозволяють собі на всякі військові інтервенції, думаючи, що західні країни мілітарно слабі.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, ЗРОБИВШИ вийняток, дозволив похоронити тіло боксера Джо Луїса на Арлінґтонському кладовищі, на якому звичайно хоронять тільки заслужених вояків і визначних політичних діячів. Ларрі Спікс, який виконує тепер функцію пресового секретаря Білого Дому, заявив кореспондентам, що Президент взяв під увагу патріотизм Джо Луїса, який будучи на вершку своєї слави під час Другої світової війни, добровільно зголосився в армію, де він виступав в характері боксера перед вояками тільки за 45 долярів місячної платні. Посадник Детройту Колман Янґ зарядив на знак жалоби знизити прапори до пів машти на протязі двох днів, бо Луїс, як відомо, народився і проживав в цьому місті.

КРАЙОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНИХ дослідів інформує, на підставі переведеної анкети серед середньошкільників, що принаймні 30 відсотків учнів останнього року середньої школи, будуть старатися уникнути військової служби, якщо така служба буде введена як обов'язкова. На запитання про відношення учнів до цієї справи, аж 29,4 відсотки заявились проти обов'язкової військової служби, 18 відсотків заявили, що вони радо пішли б до війська, а 23 відсотки воліли б служити в цивільній обороні. Високе число середньошкільників, бо аж 30 відсотків, не відповіли на запитання, або заявили, що вони над цим питанням ніколи не застановлялися. У теперішньому стані добровільної військової служби тільки 3,4 відсотки учнів виявили охоту вступити до армії після закінчення середньої школи.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ Ден Фішер заявив кореспондентам у зв'язку з приявністю совєтських воєнних кораблів в Карибському морі недалеко берегів Куби, що всяке совєтське воєнне потягнення для евентуального збільшення військової присутности в цьому районі, викличе тільки напруження між СССР і ЗСА, які не дозволять, щоб у їхніх прибережних водах перебували совєтські воєнні кораблі.

У світі

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ліві елементи зорганізували в різних містах демонстрації проти уряду. Причиною демонстрацій була смерть у тюрмі в часі довгої голодівки одного з членів терористичної банди Баадер-Майнгоф Зіґурда Дебуса. 38-річний Дебус відсиджував 12-річний присуд у тюрмі за свою участь у збройних нападах. Дебус і його товариші-в'язні поставили вимогу до західньонімецького уряду, щоб їм признано статус воєннополонених. Державні чинники відмовилися розглядати цю небувалу й ніяким законом непідтримувану вимогу. Тоді в'язні почали голодівку. На 10'му тижні голодівки Дебус помер. В Гамбурґу, де він у тюрмі помер, відбулися вуличні зудари з поліцією. Демонстранти вибивали вікна в мешканнях і крамницях та турбували прохожих, які не хотіли прилучитися до їхньої демонстрації.

УДАЛИЙ ПОЛІТ і вийнятково успішний причал міжлянетного літака Коламбія викликав у світі захоплення, а в СССР серед керівних кіл стурбування. У своєму виступі в п'ятницю, 17-го квітня, в Москві Леонід Брежнєв поновив свої раніші пропозиції відбути з представниками ЗСА переговори в справі „демілітаризації міжплянетних просторів". Очевидно, він не згадав, що політ Коламбії був причиною поновлення пропозиції, бо совєтські засоби масової інформації взагалі дуже мало й дуже нерадо інформують про це своїх глядачів, слухачів і читачів. Дотепер Москва докладала всіх зусиль, щоб випередити ЗСА в мілітарному використанні міжплянетних просторів. Совєтський Союз вислав у ці простори велике число сателітів, витренував і практично випробував значне число астронавтів, але після лету Коламбії, військові знавці СССР прийшли до переконання, що Совєтському Союзові буде важко здобути й втримати перевагу в міжплянетних просторах. Як звичайно у таких випадках Москва пропонує переговори.

В ЛОНДОНІ, АНҐЛІЯ, появилося нове видання урядової „Білої книги", в якому подано офіційні дані про збросння СССР. Як подає ця „Біла книга", Совєтський Союз видає на воєнні видатки не 24,13 більйона долярів річно, як це подають совєтські джерела за останній рік, а вп'ятеро більше, бо коло 120 більйонів річно. Таким чином воєнні видатки забирають понад 10 відсотків загального валового продукту цілого СССР. Міністер оборони ВеликоїБританії Джон Натт заявив, що одною з головних цілей збросння СССР є створити таку міцну фльоту підводних човнів з атомовим погоном, щоб могти на випадок війни зовсім відтяти Европу.

САЛЬВАДОРСЬКІ ЛІВІ ПАРТИЗАНИ зміцнили бойові акції в часі передвеликоднього тижня. Вони заатакували містечко Ель Деліто, розташоване 9- миль від столиці Сан Сальвадору, та перевели ряд виступів у провінції Моразан. У висліді цих виступів і протиакцій урядових частин і поліції впродовж тижня загинуло принаймні 35 людей. Як звичайно у Ель Сальвадорі важко остаточно ствердити, до якого крила належали вбиті. Зміцнення виступів сальвадорських партизан і збільшені з того приводу жертви викликали дальші намагання релігійних чинників у ЗСА вплинути на припинення тієї боротьби. Група єпископів Єпископської Церкви в ЗСА знову звернулася до президента Реґена з пропозицією „негайно припинити допомогу урядові Сальвадору, а зокрема мілітарну допомогу". Єпископальні єпископи в ЗСА відомі зі своїх крайніх ліберальних переконань, які вони виявляли неодноразово. І цим разом вони засудили уряд Ель Сальвадору, якому допомагають ЗСА, і назвали його „поневолювачем", а лівих партизан і їхніх прихильників „поневоленими".

Визначні науковці візьмуть участь в Шевченкознавчій конференції

Ню Йорк, Н. Й. — В доповнення до вістки ФКУ, надрукованої в „Свободі" з суботи, 18-го квітня, про участь у заповідженій на 2-го травня ц. р. Шевченкознавчій конференції трьох докторантів Катедри української літератури на Гарвардському університеті, а саме Романа Коропецького, Максима Тарнавського і Володимира Гітина, з Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку інформують, що в названій конференції, яка відбудеться в залі Українського Інституту Америки, візьмуть також участь відомі науковці-шевченкознавці професори Юрій Шевельов, президент УВАН, з Колумбійського університету, Іван Фізер з Ратґерського університету й Богдан Рубчак з Іллинойського університету.

Конференцію вестиме проф. Григорій Грабович з Гарвардського університету. Конференцію влаштовує об'єднана Шевченкознавча комісія НТШ, УВАН і УНІҐУ, головою якої є проф. Г. Грабович. Комісія запрошує українських науковців й місцеве громадянство до участи в конференції, присвяченій 120-річчю смерти Поета, та в товариській зустрічі після конференції. Початок конференції о год. 4-ій по полудні.

Міністер Казенс і посадник Норрі відкриють двомовну програму в Трансконі

Вінніпеґ, Ман. — Кит Казенс, міністер освіти, та посадник Вінніпеґу Бил Норрі офіційно відкриють українсько-англійську двомовну програму в початковій школі Марґарет Андерґилл в Трансконі у четвер, 30-го квітня ц. р. о год. 7:30 веч.

В програмі передбачено прорізання символічної стяжки гостями, привіт від шкільної ради Транскона-Спрінґфілд, що його виголосить управитель району Віра Деренчук. Школярі першої кляси відспівають ряд українських пісень, а всі присутні будуть мати нагоду відвідати клясу, в якій відбудеться двомовне навчання.

Двомовна програма в цій школі розпочалася у вересні 1980 року, коли зареєстровано 20 учнів в першій клясі.

Члени батьківського комітету при цій школі сподіваються, що в другому році програми буде зареєстрованих додаткових 40 учнів, що дозволить на відкриття одного садочку та першої кляси в додатку до другої кляси.

В Манітобі в біжучім шкільнім році 270 учнів зареєстровані в 14-ох клясах у 8-ох школах у 6-ох шкільних районах.

Китайці з'ясовують цілі своєї політики в Азії

Пекін. — Активізація закордонної політики КНР викликала потребу основного з'ясування її цілей в першу чергу в Азії, де Китай найбільш заінтересований. Офіційні китайські чинники підкреслили, що головною ціллю політики КНР під сучасну пору в Азії є „стримати совєтський наступ".

Заходи Совєтського Союзу окружити Китай увінчалися чималими початковими успіхами. Насамперед Москві вдалося прихилити до своєї політики другу по кількости населення в світі країну — Індію. Біля 700 мільйонів населення Індії важить в Азії дуже багато, а крім цього її простір і геополітичне положення дають їй можливости з успіхом поширювати свої впливи на цілу південну частину Азії. Власне тією частиною заінтересована Москва в своїй політиці окружування Китаю.

Після закінчення війни в Індокитаю об'єднаний В'єтнам став головним політичним і мілітарним чинником у тому обширі. Москві вдалося в короткому часі не лише зробити з В'єтнаму свого сателіта, але й створити там свої мілітарні бази. Найбільшою і найціннішою з тих баз є найбільший воєнний порт Азії Камраг, що його розбудували американці. Портові споруди Камраг забезпечують совєтським морській і летунській фльотам всі оперативні потреби модерного ведення війни. Завдяки підпорядкуванні Ляосу В'єтнамові та фактичному влученні Камбоджі в сферу впливів В'єтнаму після насадження В'єтнамом маріонеткового уряду в Камбоджі на ділі цілий колишній Індокитай опинився в сфері повних і виключних впливів СССР. Беручи враховуючи те, КНР проголосила „стримування Совєтського Союзу і його імперіялістичного тиску головною ціллю і першопляновим завданням китайської політики в Азії". Ву Зенґа, речник китайського уряду і один з керівників Інституту інтернаціональних студій в Шанхаю, подав, що Пекін підтримуватиме всіми доступними засобами, включно зі зброєю, повстанців у Камбоджі. Керівні чинники у Пекіні передбачують довгу боротьбу, яка триватиме принаймні п'ять років, заки вдасться виеліміновати ті совєтсько-в'єтнамські впливи. Колишній президент, а ще передтим монарх Камбоджі князь Нородом Сіганук перебуває часто в Пекіні, звідки він кермує зв'язками з політичними і мілітарними силами в Камбоджі.

ВИСТАВКА ПРАЦЬ А. ПЕТРИШИН В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо (Н.З.). — Старанням 12-го Відділу Союзу Українок Америки відбудеться перший раз у Клівленді виставка графіки Аркадії Оленської-Петришин. Виставка буде відкрита в суботу, 2-го травня, від год. 11-ої вранці до 8-ої вечора, та в неділю, 3-го травня, 9-3 год., в домівці СУА при 5720 Стейт Ровд. Прибуток з виставки призначений на Український Музей СУА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Успішна поїздка

Державний секретар Алексендер Гейг вернувся із дев'ятиденної дипломатичної поїздки на Близький Схід і до Західньої Европи, де він відбув ряд важливих конференцій з представниками цих держав. Здебільшого, його поїздку окреслювано радше як відвідини „доброї волі", ніж як ділову подорож.

Назагал, Гейг зробив дуже добре враження на державних мужів цих країн, які схарактеризували його як здібного дипломата та вимовного речника нової закордонної політики Америки.

Найбільше похвал одержав ген. Гейг від єгипетського президента Садата, який вклав усю свою політичну будучність у „американський кошик". Садат заявив, що Америка може всеціло розраховувати на Єгипет у всіх політичних діях, звернених проти будь-яких зазіхань Москви на Близькому Сході, включно із стаціонуванням американських збройних частин на Синайському півострові.

Не зважаючи на великі застереження та невдоволення Ізраїля із рішення американського Уряду продати Савдійській Арабії п'ять наймодерніших американських розвідчих літаків типу „Авакс", та інше воєнне приладдя, ген. Гейг залишив дуже приємне враження так у Менахем Бегіна, як теж у членів його кабінету. Але найбільш позитивно вплинуло на ізраїльтян це, що генерал Гейг у своїх розмовах у Ізраїлі ні разу не висловив слова „Палестина" чи „палестинець", що означало значний зворот від політики Картера в цьому питанні.

Ця настанова Гейга утруднила йому його відвідини в Йорданії і Савдійській Арабії та навіть в Західній Европі, де у більшій чи меншій мірі Палестина та її змагання до державности втішається підтримкою та симпатіями.

У Західній Европі ген. Гейг перевів ряд конференцій у Лондоні, Парижі і Бонні, де провідники цих країн повідомили його, що гостра постава Америки відносно совєтських інтенцій у Польщі — евентуальної агресії Москви — спричинює певне занепокоєння у Західній Европі. Не зважаючи на гострішу поставу Західньої Німеччини відносно Совєтського Союзу, канцлер Гелмут Шмидт далі виступає в обороні політики детанту зі СССР та запросив Леоніда Брежнєва на відвідини до Бонну.

Поміж Америкою і Західньою Европою існує ще одна можливість розходження, а це питання відносно Палестини, позитивну розв'язку якого, особливо в Лондоні і Парижі вважають необхідною, якої йдеться про наладнання постійного миру на Близькому Сході.

Але сильна і непохитна постава Гейга в справі підтримки ЗСА для Ізраїля вказували на рішення Уряду ЗСА вдержати мир на Близькому Сході без зменшення стратегічної позиції Ізраїля як союзника Америки.

Загальне враження із поїздки ген. Гейга на Близький Схід і до Західньої Европи є наскрізь позитивне тому що новий державний секретар ЗСА зумів запевнити союзників ЗСА щодо твердої і рішучої постави Америки під проводом Роналда Регена відносно американських глобальних цілей і регіональних відповідальностей.

Щонайважливіше, постава ген. Гейга, — речника нової американської настанови і політики, запевнила союзників ЗСА, що нарешті Америка виходить з політичного хаосу в закордонній політиці, виступивши як непохитний провідник західньої коаліції.

Щобільше, союзники Америки в Західній Европі і Близькому Сході, отримавши запевнення від державного секретаря ЗСА — заспокоєні, що в усіх важливіших питаннях закордонної політики Америки Вашінгтон буде консультуватися з іншими столицями союзників ЗСА, і цим самим не буде таких несподіваних вискоків американської політики, як це мало місце за Картера, зокрема в останньому році його каденції.

Можна сказати, що місія ген. Гейга була успішна, хоча в нього не було мети заключувати спеціяльний договір, а лише запевнити союзників ЗСА про нові напрямні і рішучу, стійку лінію політики Америки.

Ярослав Гайвас

Розв'язування арабського вузла

Це не припадок, що перша поїздка державного секретаря Александра Гейга відбулася по Близькому і Середньому Сході. У тому бо обширі конфлікти такі гострі і так їх багато, а проблеми до тієї міри заплутані, що тільки негайна увага до них може врятувати від дальшого погіршування й ускладнень. Дві головні болячки нашої доби — енергетична криза і тиск совєтської сили — саме в тому обширі найбільш проявляють себе. І який уряд у Вашінгтоні не був би, він мусить під сучасну пору сконцентрувати свої зусилля саме в тому просторі.

Роки помилок і занедбань

Їхавши туди, державний секретар напевно не мав в пляні, ані не мав надії розв'язати той вузол інтересів, пристрастей, релігій. Він вважав би великим осягом, якщо б йому вдалося започаткувати рух у напрямі до тривалої розв'язки. Велика частина енергії, яка тримає на ходу сучасну індустрію світу, приходить з того обширу, а Совєтський Союз крок за кроком здобував там свої позиції, використовуючи винятково пригожі умови, створені короткозорістю західніх країн — не одної, а майже всіх — на протязі цілих десятиріч. Після того, як Великобританія зрезигнувала зі своїх впливів на „схід від Суезу", а ЗСА мали зв'язані руки безглуздою участю у В'єтнамській війні, Москва мала вільне поле до попису. Не лише ЗСА, але цілий Захід приглядався пасивно, коли СССР накладав руки на Єгипет, який він опісля, на щастя, втратив, Ірак, який, мабуть, тепер тратить Лівію, Південний Ємен, Сирію. Вашінгтон поповнив фатальну помилку, що після відходу Великобританії з просторів „на схід від Суезу", шукаючи найвигіднішого виходу з витвореної ситуації, підтримав ідею, що Іран, може виповнити витворену порожнечу. А коли миляна банка Ірану лопнула, цілий той обшир знайшовся під смертельною загрозою. І тільки негайна моральна і фізична інтервенція може ще його врятувати. Поведінка країн Заходу в часі інтенсивного проникання совєтської сили в Африку належить до тих політичних злочинів, за які раніше чи пізніше прийдеться розплачувати важко, дай Боже, щоб це не була кривава розплата.

Нарешті приходить на Заході до опам'ятання. Для цього треба було трагедії Афганістану, і не лише, щоб колишній президент Картер „переконався, чим у дійсності є СССР", але щоб у цьому почали переконуватися світлі, не раз найсвітліші, американські, західньонімецькі, французькі й інші уми. Відповідальні чинники в суспільствах Заходу врешті починають тратити свої рожеві надії й розуміти, що на Середньому Сході почалася вирішна фаза боротьби за енергетичні засоби, прямо необхідня для життя західніх суспільств та за такі геостратегічні території, що їх посідання може перешінити долю світу на довший час. Саме це, а ніщо меншого змислило державного секретаря ЗСА вдаватися туди, навіть у часі перебування Президента після операції у шпиталі.

Для тих відвідин і зв'язаних з ними почувань державний секретар мав вийнятково добрі умови. Москва замоталася у такі суперечності-внутрі й назовні, що аж ніяк не може зареагувати цілою своєю потугою. Китай, Афганістан, а тепер Польща стали її кісткою у горлі. Довго треба було чекати на такий момент, але коли він прийшов — смертельним гріхом було б його не використати.

Секретар Гейг відвідав чотири країни на Близькому і Середньому Сході: Єгипет, Ізраїль, Йорданію, Савдійську Арабію. Першим і найважливішим питанням, на яке треба відповісти в тому обширі є: що найбільш важливою проблемою є та, хто є найбільшою загрозою для нього. Для всіх арабів, принаймні назовні, є одна й та сама відповідь: Ізраїль. ЗСА бачать ту справу інакше. Навіть ті з політиків ЗСА, які також уважають що розв'язка арабсько-ізраїльського конфлікту створить іншу, кращу атмосферу, бачать домінуючу загрозу Совєтського Союзу. Совєтський Союз загрожує не лише постачанню нафтової ропи промисловим країнам, не лише хоче опанувати той простір стратегічно та відтяти дороги доступу до нього, він хоче повністю змінити силовий уклад у тому просторі, розбити до основ старий духовий і суспільно-політичний лад і заступити це все своїм змістом. Але як же переконати в цьому ісламських фанатиків, шейхів і мулл, а за ними неосвічені маси? Чи і на скільки державний секретар

(Продовження на ст. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В ІМ'Я ПРАВДИ

Уже минуло сім місяців від XIII Конгресу Українців Америки, а українська преса ще переповнена взаємними обвинуваченнями і шуканням винуватих за його невдачу . Ці закиди, головно процедуральні, насувають дуже часто запит, чи даний автор був присутнім на Конгресі, а коли був, то звідки він такі твердження і закиди взяв?

Ред. Іван Кедрин у статті „Нема монополю на патріотизм" (Свобода з 25-го березня 1981 року, ч. 56) невірно інформує читачів, коли пише, що делегати, які вийшли з пленарних нарад XIII Конгресу, протестували „проти всього ведення Конгресу зі зламанням тієї найпершої засади демократії, яким є тайне голосування..."

Не думаю входити в дискусію з автором про його думки в згаданій статті, це його право і привілей, і привілей мати такі чи інші думки; хочу лише ствердити, що згадана цитата є невірна.

Конгрес прийняв і схвалив правильник - постанови, згідно з яким Президія переводила всі точки програми Конгресу. В цьому правильнику є параграф, який говорить: „Голосування переводиться явно й делегати голосують піднесенням рук з делегатськими картками. На вимогу делегата, піддержану щонайменше 25 іншими делегатами, голова Президії Конгресу заряджує тайне голосування картками, у важливих справах".

Вправді, було внесення, щоб усунути з правильника слова „у важливих справах", але делегати цього внесення не піддержали і більшістю голосів його відкинули.

Під час Конгресу, його рішень і ухвал, ніхто з делегатів не ставив внесення, щоб голосування перевести тайно, і тому всі ухвали Президія переводила явним голосуванням, піднесенням рук.

Повище вияснення подаю до відома всім тим, що цікавляться відбутим XIII Конгресом, і в ім'я правди прошу не перекручувати і не викривляти факти.

д-р Богдан Футей
голова Президії
XIII Конгресу Українців Америки,
Клівленд, Огайо

Б. Я.

НЕДОРЕЧНІ АНАЛОГІЇ

У дискусії про події на останньому Конгресі Українців Америки постійно наводиться приклад функціювання американської демократії. Нагадується, що меншість повинна підпорядковуватися більшости, бо це мовляв істота демократичної системи. Навіть проф. Л. Добрянський у своєму „Другому заклику до єдности" (Америка з 6-го березня ц. р.) вживає прикладу американської демократії як головного аргументу проти цих, хто вийшов з Конгресу. „Одначе, — пише він, — найважливіший — і про це треба постійно пам'ятати вирішний факт, що сьогоднішня меншість в УККА була більшістю в минулому. Тим-то ті, що були меншістю в минулих роках є очевидною більшістю тепер". „Через вклад праці, співдію і присвяту тим тривалим принципам УККА сучасна меншість має таку саму нагоду стати більшістю на XIV Конгресі в 1984 році". Мовляв, це саме діється в американському політичному житті.

Зокрема молодим українцям, вихованим на зразках американської демократичної системи, важко зрозуміти чому люди, які знайшлися в меншості вийшли з Конгресу, замість погодитися з голосом більшости як це діється на американському політичному форумі. Вони призвичаєні, що всі готування до виборів відбуваються явно, преса звітує про пляни кожної групи, що всі придержуються засади чесної гри, бо інакше їх покарає суд. Вони пам'ятають, що президента Ричарда Ніксона відсунено від влади тільки тому, що він пробував прикрити нечесну роботу його прихильників.

Ці молоді українці не визнаються як слід у характері українських політичних груп, не знають до чого вони прагнуть і яких метод вживають. Вони і не додумуються в який спосіб — змонтовано більшість делегатів на Конгресі УККА однією політичною групою, дармащо ця група не має ніяк більшости в громадянстві. Не знаючи тих закулісових махінацій, вони радше готові засуджувати тих, хто не підпорядковався більшості, маючи перед собою завжди приклад американської системи.

Американська двопартійна система ніяк не може правити за приклад для УККА, бо тут немає змагань чи ривалізації між двома партіями. Організації, що не беруть участи в терішньому УККА, не творять однієї партії. У більшості їхні представники не належать до ніякої української партії. До якої, наприклад партії належить д-р І. Флис, І. Олексин, представниці СУА, Пласту, комбатантів та інших. Всі вони об'єдналися не на те, щоб виступати одним бльоком при виборах проти іншої партії. Вони об'єдналися проти опартійнення УККА, тобто підпорядкування цієї громадської централі одній політичній, партії, відомій зі своїх тоталітарних тенденцій. Тому недоречно говорити про більшість і меншість, так якби тут ішлося про ривалізацію між двома партіями.

Так само недоречним є порівнювати вибір управи УККА до американських виборів. В американській системі є дві партії, а кожний громадянин має тільки один голос. Кожна виборча округа або стейт мають точно визначене число конгресменів і сенаторів, яких можуть вибрати. Знову ж УККА складається з представників безлічі організацій. Число делегатів, висланих поодинокими організаціями має дуже мале відношення до числа членів організацій. Так малочисельні організації або громади вислали на останній Конгрес багато більше делегатів ніж многотисячні братські союзи.

Біля 30 родин, що живуть у Голливуді на Флориді вислали аж 8 делегатів, а УБратський Союз з понад 25-ма тисячами членів мав тільки 10 делегатів. Одна людина, якщо належить до кількох організацій, може бути репрезентована аж кількома делегатами, інша одним або ані одним. Як тоді можна порівнювати вибори до УККА до американських виборів?

Між основниками УККА видно не було добрих правників. Вони створили таку структуру, що її можна легко надуживати навіть нібито легітимно. Можливо, що вони не передбачали появи здисциплінованої, напівзасекреченої політичної групи, яка може конспіративно, в тайні перед усіма, змобілізувати стільки делегатів, скільки хоче, творячи всякі півфіктивні філії делегатури і т. п.

Дехто, включно з проф. Добрянським вважають, що Визвольний Фронт являється найбільш активною групою, тому йому належаться керівні пости в УККА. Мовляв, так і є в американському оточенні. Чи справді так є? Чи є можливим в американській демократії, щоб якийсь стейт маючи в себе видатних дуже активних демократів чи республіканців уважав своїм правом вислати до Конгресу не призначених кільканадцять конгресменів, але кількадесят чи кількасот? Чи може, наприклад місто Ню Йорк вимагати більше місць в конгресі ніж йому належиться на основі числа населення тільки тому, що мешканці платять найбільше податків до федеральної каси.

Хто порівнює вибори до УККА до американської політичної системи не повинен забувати, що дуже важливою її частиною є незалежне судівництво, яке береже усю цю систему перед надужиттям, що в Америці кожна округа чи стейт має точно визначене число конгресменів і сенаторів, яких вони можуть вибрати без уваги, чи місцеві політики і громадяни є активними, діяльними, платять більше податків, дають більше вояків до армії тощо.

Уся дискусія довкола подій в УККА не внесла досі багато світла. Радше вона сходить на манівці і менше важні процедуральні питання, хто і як додержувався правил Робертса, як поводився предсідник зборів тощо. Істота кризи УККА лежить у його структурі, яка дозволяє одній політичній групі — одержимій бажанням — підпорядкувати собі все життя, прислати і нібито легітимно таку кількість делегатів, яка ніяк не є пропорційна до числа її

(Закінчення на стор. 3)

ВІДПОВІДЬ БЕЗ ВІДПОВІДІ

Мої думки в листі до „Свободи", надрукованому в ч. 18-ім із 29-го січня ц. р., були:

1. УККА, будучи організацією організацій, потребує в своєму проводі людей, які вміють провадити різнопартійну громаду. Таких людей мають наші Союзи, які теж є одними з найбільш стабільних інституцій на терені Америки і Канади.

2. Згадуючи критику Екзекутиви УНС на зборах у Ню Гейвені, я квестіонував льояльність проф. І. Телюка та інших, які уважали, що УНС повинен без будьяких передумов включитися у систему нового УККА та давати гроші, але без вмішування у політику.

3. О. Труш у своєму листі, друкованому в „Свободі" з датою 15-го січня 1981 року, дивується, що проф. І. Телюк радить УНСоюзові брати участь в УККА, але "та участь повинна бути пасивна, бо економічно сусільна установа не повинна вважати себе провідником у політичному житті"; але він ніколи не протестував проти політичної діяльности Володимира Мазура, предсідника УНПомочі, і Труш стверджує, що „якщо п. Мазур може займатися політикою, то таке саме право має на те д-р Іван Флис".

4. Питання, яке ми не поставили до проф. І. Телюка, але я дозволю собі його поставити тепер: як проф. Телюк розцінює заклик Я. Стецька і за згодою Екзекутиви УНП, поміщеного в їх пресовому органі, щоб члени Визвольного Фронту, які є членами УНС, забирали свої поліси з УНСоюзу і переходили до УНПомочі?. Чи проф. Телюк, як урядовець УНС, цю ідею теж одобрює?

Замість відповісти на перелічені запити, проф. І. Телюк наводить цілий ряд своїх критик відносно УНСоюзу протягом останніх десяти років. Може і добра „задача", але вона не до теми. Проф. Телюк напевно доброї оцінки не дасть, якщо задача не до теми, чи не так?

Іван Я. Хамуляк

Ірвінгтон, Н. Дж.

ДЕРЖАВНА ПРОКУРАТУРА в Діярбакірі, східня Туреччина, обстоює на процесі проти 447 курдських самостійників, що вони хотіли відірвати від Туреччини частину її території і на тій території заложити самостійну комуністичну державу курдів. Таким чином турецька прокуратура старається пов'язати визвольні змагання курдів з Москвою та її допомогою. Про те саме говорили не раз й інші джерела, які покликалися на те, що, наприклад, комуністи Іраку мають спільні радіопосилання з курдськими самостійниками Іраку зі Східнього Берліну. В процесі 447 прокуратура вимагає кари смерти для 97 обвинувачених, мотивуючи свою вимогу тим, що вони створили бойові групи, які доконували нападів, вбивств та інших актів терору, а крім цього схоплювали й в'язнили людей, щоб дістати окуп, або для інших цілей. Вся ця діяльність відбувалася в рамах масової політичної організації, Курдської демократичної партії, яка, хоч заснована недавно, нараховує тисячі активних членів.

У КАБУЛІ, столиці Афганістану, на вулиці в поблизу американської амбасади совєтські вояки й цивільні особи схопили якогось чоловіка, що йшов у напрямі американської амбасади. Схопленого чоловіка відвезено в вантажній автомашині, якою над'їхали додаткові совєтські вояки. Після того випадку в Кабулі розійшлися вістки, що схоплений чоловік — це видатний совєтський старшина, який намагався дістатися до американської амбасади й попросити в ній політичного азилю. У зв'язку з цим афганська служба безпеки, яка тепер є повністю під керівництвом російського командування та совєтські військові кола змінили охорону всіх амбасад і політичних представництв держав, які не підтримують московської політики. Заготрено також загальну контролю на вулицях міст після того, як декілька днів тому невідомі особи заатакували джіп, в якому їхали три старшини служби безпеки — ХАД, та їх вбили.

Роман Завадович

„З ЛЮБОВ'Ю БАТЬКІВСЬКОГО СЕРЦЯ..."

II

Я йшов за прикладом своїх попередників: змальовувати світ з кращого боку, розгортати любов і приязнь між людьми, в родині, в громаді, в народі. Бог і Церква стояли на одному з перших місць, за ними йшли пошана до батьків, до старших, вірність своїй батьківщині та предківським заповітам. Тому в нашій дитячій літературі так часто бачимо культ героїв і поєднана з ним, коли конечно, жертва, як це зробив Борис Грінченко в оповіданні „Олеся". Треба було лише уважати, щоб просто не стати ментором, не навчати дітей, „будь такий, а не такий", лише ставити їм перед очі персонажі, які самі дають приклад, що їх діти повинні наслідувати. А поза тим я розгортав світ дитячої забави, радости, втіхи з життя, бо це той час, коли дитина того найбільше потребує. Тому я думаю, що не мало приводу вішати собі на шию млиновий камінь і кидатися в морську глибину, але, на жаль, не можуть того сказати автори багатьох теперішніх т.зв. модерних літератур.

Сьогодні не буду говорити про мою поезію, призначену для дорослого читача. Так само не згадую про публіцистичну діяльність, хоч вона у великій мірі поєднувалася з теорією літератури для молоді і з тим вихованням, яке полягає на використанні творів літератури.

Тепер, коли „вистукало" моє 60-ліття на праці пером, багато споминів виринає із моєї памяті. Ось перший вірш, висланий до редакції журналу та очікування, яка доля його стріне. Перша радість, що він появився друком, хоч і на останній сторінці газетки. І скільки було тих, „радостей", коли згодом появлялися чи то окремі речі, чи цілі книжечки! Потім моя праця в складі редакційного колективу, далі вже не тільки творення, але й дружня допомога моїм молодшим або ще не досвідченим колегам з літературного цеху. Нагадується створення першого об'єднання письменників і взагалі мистців, що працюють для дітей. З'їзди і наради, де укладалися пляни, як поліпшити нашу працю. Були зустрічі письменників з громадянством, з батьками і педагогами, літературні вечори, деколи пов'язані з річницями 40-ліття, 50-ліття чи 55-ліття літературної праці. Були конкурси таорів для дітей з вирізненням і преміями. Скільки приємних моментів переживалося, коли виступала наша молодь з творами „своїх" письменників, навіть тих найменших з дитячого садка, або коли на сцені виконувалися вистави з юними акторами. Ішов час, минали роки за роками — і все треба було вчитися, вдосконалювати свій письменницький хист, завжди було ще таке, чого ще не знаємо, не вміємо.

Було — як писав поет — з „журбою радість обнялася". На рідних землях нашу дитячу літературу гнобила цензура загарбників або запрягла їх до воза своєї пропаганди. Були закривання наших видавництв, переслідування письменників. Потім прийшла війна, табори переміщених осіб, врешті переселення на всі континенти світу. Хто мав передусім журитися про збереження української свідомости, предківської мови серед молоді? Була рідна школа, але хто заповнював змістом її читанки, як не „дитячі" письменники? Воно, може, трохи дивно, але прийшов час, коли треба було подумати вже не тільки про українське виховання дітей, але і їхніх батьків, що народжені та виховані на чужині, втрачали зацікавлення українством, рідною літературою і, взагалі, культурою. Маліла кількість читачів і передплатників дитячої преси, малів і так невеликий гурт письменників для дітей, що поступово відходили в інший світ, а на їх місце не приходив ніхто з молоді. І ми так багато втратили читачів, які відвернулися від Шевченкової мови, від Франкового слова.

Тепер, на 60-ім році літературної служби на рідній ниві, треба висловити вдячність і пошану тим усім, що дбали про мене і помагали мені. Насамперед треба згадати моїх батьків, що перші передавали мені від мого опікуна, Святого Миколая, доручення взяти в руку літературне перо. За ними треба поклонитися своїм учителям, між ними на першім місці знов таки моїм батькам, що вчили мене в початковій школі, та всім іншим виховникам, що відкривали мені таємниці письменницького знання. Треба поклонитися знавцям літературної справи, що скеровували мене на шлях письменника. Немає можливости назвати по імені всіх моїх колег на літературній ниві, що співпрацювали зі мною в редакціях і в організаціях письменників. Треба згадати добрим словом видавців журналів, де я співпрацював, і книжок, які я написав. Не можна поминути читачів, для яких це все було написане, а були між ними і такі, що в дорослім віці дякували мені за допомогу в їх вихованні. Зокрема треба сказати вдячне слово про тих, що заопікувалися моїм літературним дорібком — передусім Видавничому Комітетові творів Романа Завадовича, що вже п'ять років публікує і поширює мої писання серед громадян взагалі і виконує велику освідомну роботу для цілої нашої педагогічної літератури. Ви знаєте їх, отой невеликий гурток людей, що так само, як я, вірить у ту силу в творчім слові — в тім слові, яким послуговувався навіть Христос, складаючи притчі, і цим літературним жанром уприступлював людям свою науку. Тепер складаю їм щиру подяку за те, що вони вже зробили і за те, що вони в майбутньому — може вже і без мене — плянують зробити. Нарешті мушу згадати прилюдно і цю скромну особу, яка працею свого життя у великій — дійсно великій мірі причинилася до того, що я міг працювати як письменник і виховник молоді. Цією особою є моя дружина.

На цім місці складаю сердечне „спасибі" всім, хто влаштував цей фестиваль. Між ними в першій мірі знов Видавничому Комітетові і тим, хто йому допомагав, маючи на увазі, що попри 60-ліття вони пригадали громаді ще важливішу справу: виховання молодого покоління засобами рідного мистецького слова. Дякую молоді і їх виховникам, що прийняли участь в конкурсі. Дякую учасникам сьогоднішньої постави і тим, хто її підготував. Дякую обом парафіям, що відступили свої приміщення на цю імпрезу. Дякую жертводавцям, що великодушно пам'ятали про фонд, призначений на видання рідних книжок нашим дітям. Дякую всім - усім, що так чи інакше причинилися до успіху цієї імпрези.

(Продовження на ст. 3)

Франція хоче...

(*Продовження зі стор. 1*)

совєтському урядові увагу, яку ми звертаємо на розв'язку болючої справ Ю.Шухевича?

Знаючи, що французький уряд завжди дотримується засади невтручання у внутрішні справи інших держав, можна припустит, що він не вважає справи Ю.Шухевича втручанням у внутрішні справи СССР, а лише порушенням Гельсінкських угод, і можна надіятися на добрий вислід таких старань.

Щоб приспішити цей 'відповідний час', я далі прошу всіх українців, яким не байдужа доля Ю.Шухевича, і тих, котрі здавна вже роблять старання для його звільнення, писати до французьких амбасад або посто до міністерства зовнішніх справ, і також просити робити це прихильних до української справи українських політичних і церковних достойників.

Адреса міністерства зовнішніх справ:

Monsieur Jean François Poncet Ministre des Affaires Etrangères 37, Quai d'Orsay, F-75700 Pariz.

Михайло Підсадний

Коли повище звернення М.Підсадного друкувалося в „Українському Слові", він отримав від президента Европейського Парляменту Сімон Вей листа, в якому вона пише: "Я з зацікавленням прочитала Вашого Листа про цю болючу справу. Передаю Ваш документ міродайній Комісії Европейського Парляменту і прошу її розглянути можливості інтервенції нашого Парляменту в користь Юрка Шухевича".

„З любов'ю..."

(*Продовження зі стор. 2*)

У поневоленій Україні всі мої твори виключені з ужитку, їх ніде немає. У школах їх не знають, а вчителі ніколи не чули, що є в світі такий письменник, хіба що деколи скаже їм диктор із закордонного радіо. Ніхто з нас цьому не дивується, бо таких авторів, що вийшли з народу і працюють для народу, для віри і Церкви, комуністична система не приймає.

Так є тепер, але ми віримо, що так завжди не буде. Прийде час, що твори Романа Завадовича — без уваги на те, чи він буде жити чи ні — стануть власністю всього українського народу, бо були написані з любов'ю батьківського серця, з вірою в українську і Божу людину для всіх його дітей. Це буде тоді, коли розвалиться тюрма народів і з-під руїн — як провістив Шевченко — „встане Україна і розвіє тьму неволі".

Боффало і околиця!

В неділю, 17 травня 1981 р., о год. 3-ій по пол. в Українсько-Американському Горожанському Центрі

205 Мілітари Ровд, БОФФАЛО, Н. Й.

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС в БОФФАЛО, Н. Й.

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делегати наступних Відділів:

40, 87, 127, 149, 299, 304, 351, 360 і 363.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіт з діяльности Окружної Управи.
2. Вибір Окружної Управи.
3. Доповідь ВАСИЛЯ ОРІХОВСЬКОГО, головного організатора УНС.
4. Плян праці на 1981 рік.

У Зборах візьме участь:

Василь Оріховський, головний організатор УНС

До участи в Зборах запрошені також члени УНСоюзу та ширше Громадянство.

Роман Конотопський, *голова*

Петро Гаравус, *касир* **Осип Гаврилюк**, *секретар*

ПОДЯКА

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

щиро дякує

Українському Допомоговому Товариству „ДНІСТЕР", 361-му ВІДДІЛОВІ

та

Українському Товариству „ЗОРЯ", 39-му ВІДДІЛОВІ

Українського Народного Союзу в Ню Йорку

за передання їх бібліотек та архівно-музейних предметів до бібліотеки й архіву НТШ і запевняє їхнє Членство, що зберігатиме подароване ними майно для добра української громади й її наступних поколінь. Товариство „Зоря" обдарувало НТШ у своє 80-піття.

Бажаємо йому щасливого сторіччя.

УПРАВА НТШ в ЗСА

Розв'язування...

(*Продовження зі стор. 2*)

ретар осягнув щось у цьому відношенні важко сказати. Але коли Гейґ вияснив свою й американську точку зору, він вияснив її виразно й твердо, не шукаючи зм'ягчень і тактичних маневрів, то вже зробив дуже багато. Проста й виразна правда в цьому відношенні зробить найбільше, а найважливіше розвіє безпідставні надії.

Вузол, що його важко розв'язати

Модою є тепер говорити про самостійну державу палестинських арабів, або про автономію, яка по суті була б власною державною системою. Одно й друге нереальне, бо не лише Ізраїль не погодиться на таку державу, але нащо вона потрібна Єгиптові, Савдійській Арабії, Йорданії? Та ж ніхто з тих держав не забуває того факту, що домінуючі елементи Палестинської Визвольної Організації — це совєтські співробітники, будь-вони комуністи, чи крипто-комуністи, будь пов'язані тисячами вузлів, як Ясир Арафат, з Москвою. І якщо б вони ту державу дістали, то тоді горе не лише Ізраїлеві, який вони ще найскорше лишили б у спокою з огляду на його силу, але увесь удар звернули б на февдальні — Савдійську Арабію та Йорданію, як на найкращий ґрунт до соціяльних ферментів, зворушень, тероризму, скритовбивств тощо. І тому державний секретар мусів виразно сказати про те лідерам цих чотирьох країн.

А тоді приходить їхні конфлікти між собою і внутрішні конфлікти: Єгипет з Лівією, Лівія з Суданом, Йорданія зі Сирією, Сирія з Іраном і так далі. А внутрі: великі багатства й розкоші одних, крайня нужда інших, для одних нечисленних–подорожі, університети в чужих столицях, насолода найвищими здобутками культури, для інших численних — брак праці і всі витікаючі з того наслідки. А на вершку того всього релігійні секти, міжусобиці, фанатизм, який так пророчисто виявився дво роки тому, коли зфанатизована маса захопила найсвятіше місце ісляму — Велику святиню Мекки.

Так виглядає арабський вузол. Одначе державному секретареві Александрові Гейґові приходиться його розв'язувати. І, здається, що за сучасних умов, він бойовий старшина і генерал своїм вихованням, своїм підходом до справ і людей краще надається до цього, як будь-хто інший. Його поїздка на Близький і Середній Схід та відвідини чотирьох держав, а вслід за тим поїздка його співробітника Морриса Дрейпера до Іраку — це перший крок. І на ньому Александер Гейґ зупинитися не може. За першим мусять прийти дальші кроки, прості і мужні.

Недоречні...

(*Продовження зі стор. 2*)

членів. Без контролі з боку невтральної інстанції (суду) не може існувати демократія. Доки не буде визначено скільки кожна організація може вислати делеґатів, тобто доки не буде певних обмежень, годі говорити про якусь більшість і меншість в УККА і доти він не перестане бути тереном безплідних, марнотравних маніпуляцій чи перегонів, хто кого заскочить наїздом своїх членів-делеґатів.

Якщо мова про більшу чи меншу діяльність груп чи організацій постає питання мірила і оцінки. Якими критеріями зміряти чи одна організація активніша ніж інша. Як довести, що діяльність УНПомочі була вартісніша для УККА чи для усієї української громади ніж діяльність УНСоюзу, коли вона мала право вислати 25 делеґатів, а Союз тільки 10. Організаційна метушня і готування забезпечити собі більшість голосів на Конґресі, чи щоб опанувати якусь установу не є ніяк ознакою позитивної діяльности. Якими іншими конкретними осягами може похвалитися ООЧСУ, які давали б цій організації право на керівну ролю в УККА? Виходить, що діяльність наших наукових установ з десятками публікацій, виховна робота Пласту, багатогранна діяльність Союзу Українок Америки, УНСоюзу, праця Гарвардського Наукового центру, піддержка Енциклопедії Українознавства не є конструктивною роботою, зате метушня за опанування УККА чи інших установ такою є.

Аранжерам таких опанувань не йдеться про добро установ і всієї громади, мовляв, треба усунути нездар і некомпетентних і заступити їх іншими, кращими людьми. Радше діється навпаки: усувається досвідчених, заслужених, успішних і наставляється менше компетентних, зате вірних партійних відпоручників. Одним словом оту мобілізаційну метушню проти власних установ, проти українських людей, таких самих патріотів, щоб заступити їх менше компетентними особами, не можна ніяк уважати позитивною діяльністю, за яку треба винагороджувати керівними постами в УККА.

Виставку „Писанка" варт побачити

Виставку „Писанка" в Осередку Української Культури й Освіти при 184 Александер у Вінніпеґу, що її відкрито 15-го березня та яка буде тривати до 28-го квітня, зі справжньою приємністю можна поручити увазі нашої громади. Це—чи не найкращий і з технічного боку найсолідніше підготований показ з ділянки народного мистецтва й багатства України з тих, які ми мали змогу в ОУКО не раз уже бачити.

Беручи до уваги, що писанка в нас загально знана, що це сам собою маленький експонат, що є стільки його варіянтів, що й голова може закрутитись від них, організаторам з Управи і працівникам ОУКО слід щиро погратулювати: вони зосередили довкола писанки всю традицію й містику українського Великодня, розклали писанки в такий ефектовний і водночас граційний спосіб, зілюстрували їх і доповнили таким ілюстративним та описовим матеріялом (у двох мовах), що маємо справді репрезентативний показ частини нашої народної культури.

Не диво теж, як інформовано, виставка „Писанка" втішається чималим зацікавленням, зокрема в колах іншомовних сусідів, і на ній постійно повно відвідувачів.

(а.к.)

В ТЕГРАНІ, СТОЛИЦІ ІРАНУ, відбулася велика вулична демонстарція лівих. Демонстрацію заборонила поліція, яку підтримав уряд і релігійні кола. Проте, не зважаючи на те, тисячі лівих елементів вийшли на вулицю. Демонстрацію зорганізувала марксистська організація для вшанування дев'яти лівих підпільних діячів, яких знищив уряд покійного шаха.

В П'ЯТДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

моєї Незабутньої СЕСТРИ

бл. п.

ЯРОСЛАВИ КЛІШ

жертвую 500.00 долярів на ПЛАСТ.

•

СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені у церквах: Рим, Прудентополіс і Філядельфія.

НЕОНІЛЯ КЛІШ

Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗСА

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством й Українським Громадянством, що 14-го квітня 1981 р. відійшов у Вічність у м. Ню Йорку, ЗСА, Батько УАК „Чорноморе"

св. п. Високопреосвященний Владика

ОРЕСТ ІВАНЮК

Єпископ Львівсько-Чернівецький, Керуючий Архиєпископ на Західню Европу, народжений 12-го червня 1900 р. у селянській сім'ї, у с. Багна, на Буковині.

ПОХОРОНИ відбулися 17-го квітня 1981 р. у Церкві-Пам'ятнику і на Цвинтарі-Пантеоні в Бавнд Бруку, Н. Дж., ЗСА.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Родині Покійного Владики висловлюємо наші щирі співчуття.

УПРАВА

Українське Академічне Козацтво „Чорноморе", Філядельфія, ЗСА

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством та Українським Громадянством,

що 14-го квітня 1981 року відійшов у Вічність у м. Ню Йорку, ЗСА, Батько УАК „Чорноморе"

св. п. Високопреосвященний Владика

ОРЕСТ ІВАНЮК

Єпископ Львівсько-Чернівецький, Керуючий архиєпископ на Західню Европу, народжений 12-го червня 1900 р., у селянській сім'ї у с. Багна на Буковині.

ПОХОРОНИ відбулися 17-го квітня 1981 р. у Церкві-Пам'ятнику і на Цвинтарі-Пантеоні в Бавнд Бруку, Н. Дж., ЗСА.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Родині Покійного Владики висловлюємо наші щирі співчуття.

СТАРШИНА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 29-го березня 1981 року, по довгій і тяжкій недузі, відійшла від нас у Вічність на 85-му році життя,

наша Найдорожча

МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ОЛЕКСАНДРА М. ВАСЮТА

ПОХОРОН відбувся 1-го квітня 1981 р. з української православної церкви св. Миколая в Трой, Н. Й.

Тіло поховане на православному цвинтарі в Трой, Н. Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

дочка — ВАРВАРА
зять — д-р ІВАН ЯРМОЛИК
та ближча і дальша Родина

У ШОСТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І СТРИЙКА

бл. п.

ВАСИЛЯ ПАЛІЄВА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у понеділок, 27 квітня 1981 р., о год. 7-ій веч.

в церкві св. Архистратига Михаїла

при 1013 Факс Чейс Ровд у Дженкінтавні, Па.

Просимо про ласкаву участь у відправах і про молитви за спокій Його душі.

РОДИНА у Польщі і в ЗСА

Ділимось сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 11-го квітня 1981 року відійшла у Вічність на 95-му році трудолюбивого життя, наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ, ТЕТА І ТЕЩА

бл. п.

КАТЕРИНА з ВЛОХІВ МИСЬКО

ПАРАСТАС з ПАНАХИДОЮ відслужено в неділю, 12-го квітня 1981 р. в похоронному заведенні Музика і Син.

ПОХОРОН — в понеділок, 13-го квітня 1981 р. з катедри св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Залишились в глибокому смутку:

дочка — ДАРІЯ ПОЗНЯК з мужем ЮЛІЯНОМ
дочка — д-р МИРОСЛАВА ІВАНЦІВ з мужем д-р ІВАНОМ
внук — д-р МИРОН ПОЗНЯК
сестрінок — МИРОСЛАВ ЛИТВИН з дружиною ҐЕРТРУД
сестрінка — ГАЛИНА ДЕРЖКО з мужем ОЛЕСЕМ і сином ВОЛОДИМИРОМ
сестрінок — ОЛЕКСАНДЕР з дружиною АННОЮ і дітьми
і Родина в Америці, Канаді, Україні і Польщі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

моєї Дорогої МАМИ, ТЕЩІ, БАБУНІ, БРАТОВОЇ, ТЕТИ та ТІТОЧНОЇ СЕСТРИ

бл. п.

МАРІЇ МАГДАЛЕНИ ГОЛУБОВИЧ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

24-го квітня 1981 року

в церкві св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж.

в церкві св. Михаїла в Балтімор, Мд.

в церкві свв. Петра і Павла в Клівеленд, Огайо.

Про молитви просить опечалена Родина.

ЛАРІССА ГОЛУБОВИЧ-ПЕНЦАК — донька
ДМИТРО ПЕНЦАК — зять
РОКСОЛЯНА, РОСТИСЛАВ, ОРЕСТ та АДРІЯН ПЕНЦАК — внуки
родина: ГРАБОВИЧІ, ЧОРНОДОЛЬСЬКІ, САТУРСЬКІ, ШАВЯКИ, ГУКИ, ПІКИ, МРИЦИ та Г. СКОРЕЦЬКА
Ближча і дальша Родина розкинена по обох континентах

Цією дорогою хочу зложити щиру подяку Родині та нашим вірним Друзям, які не жаліли труду ні часу — а прибули з далеких сторін, щоб відпровадити разом з нами нашу Дорогу Маму на Вічний спочинок.

В першу чергу наша щира подяка пароховi церкви св. Михаїла в Ню Гейвені за відправлення Панахиди, Заупокійної Святої Літургії та відпровадження Тлінних Останків Покійної на місцевий цвинтар св. Лаврентія.

Невимовно вдячні моїй приятельці з юних літ Галині Ґураль — яка була з нами від перших хвилин та зайнялася тризною. Нашим щирим друзям Оксані Стеранка, Марії і Богданові Полянським, Соні і Стахові Масникам, Таїсі і Ярославові Турянським, п. М. Морковій і Вірі Гусак, що причинилися до так обильної тризни.

Глибоко зобов'язані і вдячні ми нашому родичеві д-рові Ст. Волянському за прощальні слова над домовиною, як рівнож теті мґр Мирославі Гук та д-рові М. Снігуревичеві під час тризни.

Щира подяка Родині та щирим Друзям за несення домовини: п. Б. Полянському, С. Турянському, Ст. Масник, Ст. Мисило, внукам Покійної Орестові і Адріянові — тим сповнили останню доземну прислугу нашій Покійній Мамі.

За квіти, Служби Божі й інші пожертви та вислови співчуття, наше щире спасибі.

Під час тих сумних обрядів п. Григор Ґіна і п. Орися Марків зайнялися збіркою на Патріярший Фонд, яку в сумі $340.00, 3. 30. 1981 р. переслано на адресу Їх Блаженства Йосифа в Римі. Слідуючі особи жертвували:

Ірена і Михайло Бойко	$10.00	Іван і Іна Лодинські	10.00
Степан Волянський	10.00	Надія і Олег Микитей	10.00
Василь Гачкевич	5.00	Осип Кизьо	5.00
Анна і Григорій Ґіна	10.00	Омелян і Іванка Лодинські	10.00
Люба Ґіна	10.00	Богдан і Марія Полянські	10.00
Ярослав Ґіна	10.00	Ведя Рондяк	5.00
Василь Ґіна	5.00	Петро Слюсаренко	5.00
Галина і Лука Ґураль	20.00	Д-р Михайло і Марія Снігурович	10.00
Прися Витвицька	10.00	Вірослав Снігурович	5.00
Андрій Грабович	20.00	Оксана і Юрко Стеранка	20.00
Зеня Грабович	10.00	Марійка Смішкевич	10.00
Віра Гусак	5.00	Д-р Галина Скорецька	10.00
Богдан і Міля Іванів	10.00	Іван і Ірена Телюк	5.00
Володимир Карнаух	5.00	Романа і Максим Тібодо	10.00
Дмитро Малик	5.00	Таїса і Ярослав Турянські	10.00
Лев і Орися Марків	10.00	Ірена і Роман Лаврович	10.00
Марія Марків	5.00	Стефан Фіґоль	5.00
Софія і Евстахій Масник	20.00	Ярослав і Юля Петрух	10.00

Всім, що принесли нам полегшу у нашому горю, просимо — нехай Всевишній обдарить їх щедрими ласками.

На кінець бажаю зложити щиру подяку похоронному заведенню Маркевича у Ню Гейвені за взірцеву обслугу і батьківські поради.

ДОНЬКА

У глибокому смутку повідомляємо Членство Пластової Організації, Об'єднання Вояків УНАрмії та Українське Громадянство, що дня 3-го квітня 1981 р. відійшла у Вічність

бл. п.

АННА ДМИТЕРКО-РАТИЧ

ПЛ. СЕНІОР КЕРІВНИЦТВА

учасниця Визвольних Змагань, як старшина УСС і УГА, член-основник 1-го Куреня УПСеніорів, засновниця та ідейна провідниця Пластової Станиці в Ню Бронсвік, Н. Дж. і патронка куренів пластунок.

ПОХОРОНЕНА на місцевому цвинтарі в Ню Бронсвік, Н. Дж.

Похилімо наші курінні прапори і на пластових апелях віддаймо, Незабутній Покійній, останній салют.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА ЗСА

КРАЙОВА БУЛАВА УПСЕНІОРІВ

1-ий КУРІНЬ УПСЕНІОРІВ ім. О. й С. ТИСОВСЬКИХ

НЕДАВНО ЗАЛОЖЕНА ДЕМОКРАТИЧНА партія в Зімбабве, яка гуртує білих громадян, що прямують до вирівняння расових відносин між білими і чорними в Зімбабве та до співпраці з урядом, очоленим чорним прем'єром Робертом Муґабе, зразу після постання виявила пожвавлену діяльність. Вона також здобула чималі успіхи серед білого населення. Біле населення творить малу частину в Зімбабве, але воно відіграє величезну ролю в господарському й культурному житті країни. Головою нової партії став колишній міністер інформації в останньому уряді білих Андре Голланд.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ висловлює щиру подяку всім тим особам, які вже прислали належність за різдвяні картки та заразом щедро відгукнулися пожертвою на Стипендійний Фонд УНСоюзу.

Талановиті українські студенти, яким потрібна фінансова допомога, напевно будуть вдячні за стипендії, що їх вони отримають цієї весни.

Просимо читачів, які ще не мали нагоди вирівняти належність за одержані різдвяні картки, зробити це в найближчих днях, щоб можна було завершити збіркову акцію.

Заздалегідь щиро Вам дякуємо.

З братським привітом,

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Ще про фестиваль у Миллвиллі

У відміну від минулого року, на цьогорічному фестивалі у Миллвиллі, Н. Дж., мистецька виставка була влаштована під назвою „Пристосування української традиційної вишивки до сучасної ноші", а не збірка з різних реґіональних частин України, як було подано. Показана була вишивана одежа, яку вживаємо тепер, починаючи від діточої і аж до чудових балевих суконь.

Відповідаючи за уряджения виставки була молода мисткиня Тереса Марків, яка разом з Оксаною Страх-Марків вклала багато труду, турбот і старання, щоб зібрати таку велику кількість прекрасних і різноманітних експонатів та по-мистецьки їх уложити, що і зробило виставку одніею з головних атракцій так багатолюдного фестивалю.

Вишезгадана тема може придатися для урізноманітнення виставки вишивок тим організаторам, які щорічно їх влаштовують у тій самій місцевості.

Н. Куйдич

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч.16

Т. Панчишин, Наяґара Фоллс	$ 44.80
Я. Головач, Ейлмер	25.00
М. Копцюх, Міннеаполіс	20.00
Т. Моторний, Вашінґтон	20.00
Я. Маслівець, Вестон	15.00
П. Сташків, Філядельфія	12.00
І. Бойко, Мт. Клеменс	10.00
С. Голод, Аллентавн	10.00
о. В. Грабець, Аллентавн	10.00
о. Т. П. Ґалонзка, Стемфорд	10.00
І. Ґерчук, Торонто	10.00
І. Джус, Блумфілд	10.00
А. Мазур, Джерзі Ситі	10.00
О. Петрович, Філядельфія	10.00
М. Провас, Кортленд	10.00
Ю. Стефаник, Едмонтон	10.00
Українське Лікарське Т-во П. Ам., Лос Анджелес	10.00
о. діякон С. Куривчак, Саскатун	9.41
Р. Добош, Чікаґо	8.00
Г. Кудин, Вайнленд	8.00
М. Гаркач, Лорейн	7.00
Г. Зарицький, Плейнвю	7.00
С. Степовий, Торонто	7.00
Ю. Ямнюк, Торонто	7.00
В. Котик, Детройт	6.00
П. Шарлаєнко, Трентон	6.00
С. Джон, Валя Синвид	5.20
В. Вакум, Ірвінґтон	5.00
М. Вартошик, Сиракюз	5.00
д-р В. Вілецький, Толлмедж	5.00
о. протопресв. С. Біляк, Філядельфія	5.00
І. Гомонко, Ст. Кетринс	5.00
Л. Грицик, Сиракюз	5.00
К. Домашевська, Чікаґо	5.00
Г. Карнаушенко, Клівленд	5.00
С. Матичин, Детройт	5.00
І. Пиндус, Сиракюз	5.00
Ю. Сохоцький, Монтреаль	5.00
А. Ярко, Стакертавн	5.00
О. Ґоловко, Стетин Айленд	4.20
О. Карпяк, Міннеаполіс	4.20
І. Притоцька, Чікаґо	4,20
М. Яцусь, Піскатавей	4.20
Л. Підвербецький, Вирлінґтон	4.09
В. Ґоік, Петерсон	4.00
Т. Г. Дзікевич, Ошава	4.00
Я. Куківь, Гартфорд	4.00
Г. Левицька, Міннеаполіс	4.00
М. Михалевич, Ню Йорк	4.00
О. Михалович, Детройт	4.00
Г. Семенів, Рочестер	4.00
Л. Федун, Порт Джервіс	4.00
Р. Балюта, Боффало	3.00
О. Захарків, Овк Парк	3.00
І. Конвіцький, Філядельфія	3.00
І. Патуляк, Джерзі Ситі	3.00
О. Пісецька, Балтимор	3.00
М. Прихоженко, Філядельфія	3.00
Д. Чайковський, Ст. Кетринс	3.00
П. Залуга, Детройт	2.90
І. Чопко, Елмайра	2.90
Т. Дубей, Байон	2.50
М. Кравсун, Трентон	2.33
М. Барнич, Детройт	2.20
С. Брезіцька, Ню Гейвен	2.20
П. Івасів, Рочестер	2.20
А. Крамар, Істон	2.20
С. Мисюґа, Вайяндот	2.20
П. Поржи - Олексієнко, Денвер	2.20
І. Яринюк, Медісон Гайтс	2.20
А. Ясек, Фенікс	2.15
П. Баранчук, Ейджекс	2.00
О. Боба, Форт Лі	2.00
А. Буцяк, Менчестер	2.00
Л. Вовк, Саскатун	2.00
І. Гончак, Йонкерс	2.00
Я. Гура, Бріджпорт	2.00
А. Карпінський, Ванкувер	2.00
І. Кривоніс, Норвіч	2.00
В. Кріп, Мілвокі	2.00
О. Макар, Стерлінґ Гайтс	2.00
М. Мартиненко, Трентон	2.00
Т. Т. Мороз, Олифант	2.00
М. Породько, Монтґомері	2.00
Т. Росоляк, Парма	2.00
Г. Рябокінь, Ст. Пол	2.00
У. Согор, Елизабет	2.00
М. Сосяк, Йонкерс	2.00
Л. Стихно, Воррен	2.00
О. Тимцюрак, Чікаґо	2.00
о. І. Ткачук, Ню Йорк	2.00
О. Торищак, Судбури	2.00
М. Фалат, Рочестер	2.00
І. Чопко, Елмайра	2.00
П. Шпинда, Асторія	2.00
Л. Штайнберґ, Парма	2.00
Г. Астасов, УНС Відд. 39	1.50
Ю. Панкевич, Сейлом Спрінґс	1.00
М. Семанич, Вінніпеґ	1.00
Ф. Тетеря, Чікаґо	1.00

Карпатський Союз у Вашінґтоні

У п'ятницю, 20-го березня, відбулися загальні збори Відділу Карпатського Союзу у Вашінґтоні. Збори відкрив голова Відділу д-р Юліян Гутник, ствердивши, що саме цього місяця минуло 48 років з дня проголошення самостійности Карпатської України. Д-р Гутник виголосив доповідь про події в Карпатській Україні, що завершилися проголошенням самостійности цієї частини України незабутнього 15-го березня 1939 року. Прелеґент високо оцінив владу Карпатської України, але критично поставився до команди Карпатської Січі, члени якої, на його думку, не були на рівні своїх завдань, не були військовиками, а більше партійними людьми, що дало в наслідок чимало жертв.

Головою президії зборів вибрано Стефана Максимюка. Після затвердження програми, перший звітував голова Відділу. Діяльність управи він поділив на три частини: одноразові виступи, постійна праця і пляни на дальшу мету.

До одноразових виступів він зарахував: виставку писанок у Арлінґтоні; ювілейний концерт з нагоди 40-ої річниці проголошення самостійности Карпатської України з участю хору „Думка" з Ню Йорку та доповідь ген. П.Григоренка; різні доповіді на тему Карпатської України; репрезентацію Карпатського Союзу на різних нагодах, Лист до Папи Римського відносно єдности УК Церкви.

До постійної праці він зарахував щорічні святкування річниці проголошення самостійности Карпатської України і приєднування нових членів серед іміґрації з Карпатської України, розсіяних по цілій Америці і закордоном. (Це завдання перебрала Головна управа Карпатського Союзу в Ню Йорку).

Пляни на дальшу мету включають: видання творів Василя Ґренджі-Донського, з них перший том якраз появився; видавання „Вісника"; зібрання документальних матеріялів про закарпатців, які були у чехословацькій армії ген. Свободи (це завдання взяв на себе д-р Кушніренко, заступник голови Головної управи), та поставлення пам'ятника Карпатським Січовикам, поляглим у боротьбі за волю Карпатської України.

Далі звітувала секретарка Софія Данилюк і скарбничка Олена Ґорі. Над звітами відбулася жвава дискусія, після чого голова Контрольної комісії Микола Криворук подав звіт КК і пропозицію на уділення абсолюторії, яку прийнято одноголосно; при тому голова президії запропонував висловити спеціяльну подяку уступаючому голові, що зроблено через аклямацію.

До нової Управи вибрано на голову д-ра Івана Шандора, сина відомого громадського і політичного діяча д-ра Вінкентія Шандора; секретаркою — С. Данилюк; скарбничкою — О. Ґорі, вільними членами — К. Корбутяк і С.Кравця; господарчим референтом — Е. Малі . Ревізійно-номінаційну комісію очолив С.Максимюк.

Після закінчення зборів відбулася дружня гутірка за перекускою, що приготовили пані з Карпатського Союзу.

Олесь Когутяк

Екслібриси гарвардських меценатів

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — В Гарварді є 91 загальна, як теж понад десяток спеціялізованих бібліотек. Найбільш відомі — потужна Вайднер-бібліотека, в якій приміщена теж і українїка — понад 35 тисяч книжок, та Гутон - бібліотека зі сховищем для рідкісних видань, стародруків, інкунабул та іншої документації. Тут переховується коло двох сотень цінних перлин українського друкування, старовинних рукописів і первoдруків.

Вже від давніх літ існує в цьому університеті гарна традиція підтримки для всієї Гарвардської бібліотечної системи. Низка осіб, як також інституцій, що сприяють розвиткові науки, встановляють спеціяльні фонди книжки — фонди їхнього імени. Ці фонди творять підставовий капітал для цієї інституції знання. Прибуток з цього капіталу спрямовується на збагачування бібліотек новими публікаціями, рідкісними виданнями, мікрофільмами, цінними книжками, згідно з бажанням бенефакторів.

В Гарварді — таких фондів книжки є понад 600; у тому лише для юдаїки меценати жидівського народу встановили 99 книжкових фондів з капіталом понад 900 тисяч долярів.

Починаючи 1977 роком, українці теж створили кілька фондів для збагачування українїки в Гавардському університеті. Постали:фонд ім. І.Бонка, ім. Теодора Балка, ім. Василя і Лідії Кий, а минулого року - ім. Осипа Гладуна. Цей фонд створив О.Гладун для вшанування пам'яті своїх рідних, що загинули переслідувані загарбником України. Прибуток із фонду української книжки ім. Осипа Гладуна уживатиметься для закупів видань про боротьбу України за свободу та публікацій про українські збройні сили й повстансько-підпільні рухи.

Всі встановлені досі українські фонди книжки, які творять суму 59,000 долярів, мають спеціяльні екслібриси кожного фундатора.

Екслібрис О.Гладуна виготовив молодий мистець Олег Стецик.

Пожертва доброчинця, який бажає встановити фонд книжки свого імени, імени рідних чи дорогих йому осіб, такий фонд української книжки в Гарварді є непроминаючої вартости,бо фонд існуватиме завжди. Прізвище фундатора згадуватиметься кожнорічно в звітах університету. На кожній книжці, придбаній засобами окремого фонду, буде вліплений екслібрис з прізвищем його основника.

Щоб встановити свій фонд, жертводавець веде домовлення безпосередньо з адміністрацією університету, подаючи листовно свої бажання. Виміною листів і силою цих документів западає правно зобов'язуючий договір.

Про детальні інформації відносно фондів української книжки в Гарвардському університеті треба звертатись на адресу: Ukrainian ;Studies Fund. Inc., Harvard University, 1583 Massachusets Avenue, Cambridqe, Massachusetts 02138.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНАСТАЗІЯ ТАРНАВСЬКА, членка УНС Відд. 39 Українська Січ в Сиракюзах, Н. Й., померла 25 лютого 1981 р. на 56-му році життя. Нар. 1925 р. в селі Високе, обл. Тернопільська; членкою УНС стала в 1951 р. Залишила у смутку чоловіка Івана, дочки: Любу з родиною, Марусю; синів: Володимира, Петра і Михайла, сестри Параскевію, і Марію в Україні приятельок праці і церковної громади. Похорон відбувся 28 лютого 1981 р. на цвинтарі укр. католицької церкви св. І. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ЗОЯ СМЕРЕКА, членка УНС Відд. 175 св. Николая в Детройті, померла 8 березня 1981 р. на 58-му році життя. Нар. 1922 р. у Винниці, Україна; членкою УНС стала в 1949 р. Залишила у смутку дочку Корін з чоловіком Томасом. Похорон відбувся 11 березня 1981 р. на цвинтарі Ґренд Ловн в Детройті, Міч.

Вічна Їй Пам'ять!
Ярослав Базюк, секр.

АННА ЩУР, членка УНС Відд. 24 св. Григорія в Ранкін, померла 5 березня 1981 р. на 88-му р. життя. Нар. 1892 р. в Україні; членкою УНС стала в 1929 р. Залишила у смутку доньки: Марію, Рожу, Христину і Гелену (усі замужні) та сина Стефана. Похорон відбувся 9 березня 1981 р. на цвинтарі Мононґчая в Н. Враддок, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Стефан Н. Щур, секр.

ГРИГОР ҐОЛЕМБИОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 102 свв. Петра і Павла в Клівленд, Огайо, помер 11 березня 1981 р. на 65-му р. життя. Нар. 1915 р. в Коники, Бережани, Україна; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дружину Наталію, сина Зенона і дочку Надію. Похорон відбувся 14 березня 1981 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Парма, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Бобечко, секр.

БОГДАН ЄЛЮК, член УНС Відд. 114 св. Володимира в Чікаґо, Ілл., помер 16 грудня 1980 р. на 75-му р. життя. Нар. 1905 р. в Стрілиська, Вібрка, Україна; членом УНС став у 1959 р. Залишив у смутку дочку Лідію Кедзерську. Похорон відбувся 18 грудня 1980 р. на цвинтарі Голі Кросс в Сан Дієґо, Каліф.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Бережан, секр.

ІВАН ПАСТУХ, член УНС Відд. 27 Т-ва Орлик в Ірвінґтон, Н, Дж., помер 2-го березня 1981 р. на 84-му р. життя Нар. 1896 р. в Хишевичах, пов. Рудки, Україна; членом УНС став у 1954 р. Залишив у смутку братанків в Україні. Похорон відбувся 5 березня 1981 р. на цвинтарі Фермонт, Нюарк, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Р. Лапичак, секр.

АНТІН КОВАЛЬ, член УНС Відд. 304 в Боффало, Н. Й., помер 13 лютого 1981 р. на 79-му р. життя. Нар. 1902 р.; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину Софію, сина Зіно П., дочку Марію і 5 внуків. Похорон відбувся 17 лютого 1981 р. на цвинтарі св. Матея в Боффало, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Марі І. Гнатик, секр.

АННА ГАСЮК, членка УНС Відд. 243 св. Михаїла в Чікаґо, померла 10 лютого на 85-му р. життя Нар. 1895 р. в Україні; членом УНС стала у 1925 р. Залишила у смутку дочки Любу і Стеллу з родинами. Похорон відбувся 12 лютого на цвинтарі Голі Сепалчер у Ворт, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО БІЛЬО, член член УНС Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, Огайо, помер на 89-му році життя. Нар. 1892 р. в с. Коровиця Голодська, пов. Цішанів, Україна; членом УНС став у 1918 р. Залишив у смутку дальшу родину: Григорія, Івана, Михайла і Василя Каплишів (не був жонатий). Похорон відбувся 3 лютого 1981 р. на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Стригун, секр.

СТЕПАН ТУРІНЧАК, член УНС Відд. 70 Т-ва Український Проґресивний Клюб, помер 12 березня на 77-му р. життя. Нар. 1903 р.; членом УНС став у 1920 р. Залишив у смутку сестри: Еву і Анну з родинами. Похорон відбувся на цвинтарі Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Шеремета, секр.

ІВАН ВОЛОДИМИР ЛЕМКО, член УНС Відд. 502 ім. С. Петлюри в Гаффорд, Саск., Канада, помер 17-го лютого 1981 р. на 51-му р. життя. Нар. 1930 р. в Гаффорд, Саск.; членом УНС став у 1972 р. Залишив у смутку дружину Дженні. синів: Джеролда і Джеймі, дочки: Шарон і Катерину, внука Джонатана і брата Михайла. Похорон відбувся 21 лютого 1981 р. на цвинтарі Голден, Алберта.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар